

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Handelingen 16, 25 - 34
Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Lied 328 : 1 en 3**
- 4 Lezing van de wet**
- 5 Zingen : Psalm 78 : 1 en 2**
- 6 Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
- 7 Schriftlezing : Handelingen 16 : 16 - 34**
- 8 Zingen : Psalm 87 : 3 - 5**
- 9 Tekst : Handelingen 16 : 25 - 34**
- 10 Zingen : Gezang 118 : 1 en 3**
- 11 Dankzegging en voorbede**
- 12 Dienst van de offergaven**
- 13 Slotzang : Gezang 121 : 1, 8 en 9**
- 14 Zegen**

Middagdienst

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Lied 328 : 1 en 3**
- 4 Gebed om zegen over de eredienst**
- 5 Schriftlezing : Handelingen 16 : 16 – 34**
- 6 Zingen : Psalm 87 : 3 - 5**
- 7 Tekst : Handelingen 16 : 25 – 34**
- 8 Zingen : Gezang 118 : 1 en 3**
- 9 Geloofsbelijdenis van Nicea**
- 10 Zingen : Gezang 165**
- 11 Dankzegging en gebed**
- 12 Dienst van de offergaven**
- 13 Slotzang : Gezang 121 : 1, 8 en 9**
- 14 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

[De geschiedenis bekend] De geschiedenis van vanmorgen is vooral bekend uit de discussie over de kinderdoop. Want in vers 33 staat dat de gevangenebewaarder zich met al zijn huisgenoten liet dopen. En dan ligt het voor de hand dat hier ook kinderen gedoopt werden. Zijn eigen kinderen. Of kinderen van slaven uit zijn huishouding. Het is natuurlijk niet met absolute zekerheid te zeggen of er bij die huisgenoten ook kinderen waren, maar het is wel heel waarschijnlijk. Trouwens eerder in het hoofdstuk lezen we over de doop van de purperverkoopster Lydia uit Tyatira. Ook in haar geval werd niet alleen zij gedoopt, maar met haar werden ook haar huisgenoten gedoopt. Dat het hele huis gedoopt werd betekent trouwens niet dat al die individuen persoonlijk tot het geloof in de Here Jezus gekomen waren. Maar het behoorde tot die tijd dat de wil van het gezinshoofd allesbepalend was. Zijn of haar god, was de god van het huis.

Maar het zou jammer zijn als we de geschiedenis van de gevangenebewaarder zouden laten opgaan in de discussie over de kinderdoop. Want er is hier zoveel moois aan de hand. Want dit verhaal vertelt wat de blijde boodschap van de Here Jezus in onze wereld teweegbrengt.

[Handelingen 16 beschrijft] Paulus, Silas en Lucas en mogelijk ook nog anderen waren vanuit het huidige Turkije overgestoken naar het Europese vasteland. In Troas, aan de Turkse westkust, waren ze aan boord van een schip gegaan en in Neapolis, in het noorden van het huidige Griekenland waren ze aan land gegaan. Vandaar waren ze op reis gegaan naar Filippi. De eerste grote stad in de buurt. Daar hadden ze hun eerste bekeerling gemaakt: Lydia de purperverkoopster. De Heilige Geest had haar hart geopend voor het evangelie en ze was tot het geloof in de Here Jezus gekomen. De Heilige Geest had ze duidelijk gemaakt dat ze moesten oversteken en Hij heeft laten zien dat Hij de kerk van Jezus Christus ook in Europa zijn plek moet krijgen. En dat is precies waar het over gaat in het boek Handelingen. Over de kerk van Jezus Christus na zijn hemelvaart.

[Paulus geneest] Na de bekering van Lydia waren ze niet uit Filippi vertrokken, maar ze waren verder gegaan met het vertellen over Jezus Christus. Hun aanwezigheid was intussen niet onopgemerkt gebleven. Want er was in deze stad een jonge vrouw, een slavin, die door een geest de toekomst kon voorspellen. Deze geest liet de vrouw achter Paulus en zijn helpers aanlopen. En de hele tijd schreeuwde ze dan: ‘Deze mensen zijn

dienaren van de allerhoogste God en verkondigen u hoe u gered kunt worden.’ Paulus liet dit een tijd lang gebeuren. Aan de ene kant was het getuigenis van deze vrouw waar. Maar het is natuurlijk wel heel irritant als iemand de hele tijd loopt te schreeuwen. Ook is het voor te stellen dat Paulus medelijden had met deze vrouw, omdat ze bezeten was van een geest. Verder heeft mogelijk bij Paulus de overweging geleefd dat hij geen aanstoot wilde geven aan de mensen, omdat hij wel voorzag dat als hij die geest zou uitdrijven, haar eigenaren niet blij zouden zijn. Toch is op een gegeven moment de maat bij Paulus vol en beveelt hij de geest ‘in de naam van Jezus Christus’ de vrouw te verlaten.

[Het christelijk geloof] Wat Paulus waarschijnlijk al gevreesd had, gebeurt. De eigenaars van de slavin zijn woedend op Paulus. Ze grijpen Paulus en Silas en sleuren hen naar het marktplein. Tegenover de stadsbestuurders worden zij aangeklaagd als mensen die een gevaar zijn voor het Romeinse karakter van de stad. Nog niet zolang geleden konden we ons daar moeilijk wat bij voorstellen. Maar wij merken vandaag ook dat Bijbelgetrouwe steeds vaker gezien worden als een bedreiging van de waarden en normen waar democratisch Nederland voor lijkt te staan. Denken we aan de visie op de homoseksuele praktijk, de visie op vrouwen in het kerkelijk ambt. De claim dat ieder mens zich zou moeten onderwerpen aan de God van de Bijbel. Menig seculier landgenoot ziet onze visie op deze dingen als een ernstige aantasting van de Nederlandse waarden en normen.

[Ja zeker, want] In Filippi werd het erg belangrijk gevonden dat de inwoners goede Romeinen waren en dat er geleefd werd naar de Romeinse waarden en normen. En het was terecht dat ze Paulus en Silas als een bedreiging hiervan beschouwden. Want dat waren ze natuurlijk. Ze waren tegen de verering van de keizer in Rome. Ze waren tegen al die Romeinse goden. Ze leerden andere waarden en normen. En de stadsbestuurders zijn dan ook snel klaar met hun oordeel. Want die Joden werden overal gezien als een bedreiging voor Rome. En ze laten Paulus en Silas een groot aantal stokslagen geven. Daarna lieten ze hen opsluiten in de gevangenis. Ze zouden wel eens laten zien wat er gebeurt met mensen die de waarden en normen van Rome bedreigen. De gevangenebewaarder krijgt opdracht hen streng te bewaken. En deze gevangenebewaarder blijkt ook een trouw dienaar van het Romeinse Rijk te zijn en hij neemt geen halve maatregelen. Hij sluit Paulus en Silas in de binnenste kerker opsluiten en als extra maatregel zet hij

hun voeten ook nog eens is een blok. Hier laat zich al iets van het karakter van de gevangenisbewaarder zien. Het is een toegewijde man die zijn werk heel serieus neemt. Zijn eer staat op het spel.

[In de gevangenis] Wie zou denken dat Paulus en Silas vol zelfmedelijden hun wonden aan het likken zijn, heeft het mis. Wat toch opmerkelijk genoemd mag worden. Want ze hadden toch niets verkeerd gedaan. Ze hadden juist iets goeds gedaan. Een jonge vrouw verlost van de geest die bezit van haar had genomen. Waarom krijgen ze dan zo'n pak slaag? Waarom heeft God niet ingegrepen tegen dit onrecht? Had de Here zich niet groot kunnen maken door op te komen voor zijn dienaren? Blijkbaar spelen dergelijke gedachten niet in de harten van Paulus en Silas. Geen woord van zelfmedelijden en ook geen klacht aan het adres van de Here. Integendeel. Ze zingen de Here lof. Ze prijzen zijn grootheid, liefde en trouw. Graag zou ik weten welke liederen ze hebben gezongen, maar dat is ons niet geopenbaard. Wat in ieder geval duidelijk is, is dat het gedrag van Paulus en Silas opzien baart bij de andere gevangenen. Die hebben ongetwijfeld gezien hoe Paulus en Silas waren binnen gebracht. Ze hadden ongetwijfeld ook gezien dat een flink in elkaar geslagen waren. Ze hadden ook begrepen dat deze mannen als heel gevaarlijk werden beschouwd. Waarom zouden ze anders in de binnenste kerker en in het voetblok gezet zijn?

[De Here antwoordt] Maar Paulus en Silas blijken in ieder geval geen gevaarlijke criminelen te zijn. Ze schelden en vloeken niet, maar ze bidden en zingen lofliederen voor hun God. En dat hun gebed en lied op zijn geklommen tot voor de troon van God blijkt spoedig. Want er doet zich een hevige aardschok voor. De gevangenis trilt op zijn grondvesten. Hij trilt zo hard dat de deuren open springen en de boeien losschieten. Waarschijnlijk niet bij hun handen, maar waarschijnlijk zijn de muurankers losgeraakt. Maar het effect is nagenoeg gelijk. De gevangenen zijn los en zouden zo kunnen vluchten.

[De gevangenisbewaarder] De gevangenisbewaarder is wakker geschrokken van de aardschok. Logisch. Als hij dan ziet dat de deuren van de gevangenis openstaan, dan raakt hem dat diep. Want hij voelt zich verantwoordelijk voor zijn werk. Dat is zijn eer. En als de gevangenen de benen hebben genomen, dan heeft hij gefaald. Hij wil zich dus niet beroepen op overmacht. Want hij kon toch niets aan die aardschok doen. Hij is verantwoordelijk voor de gevangenen. En als die gevangenen weg zijn, dan heeft hij ge-

faald. En wie gefaald heeft, moet naar zijn Romeinse opvatting zijn verantwoordelijkheid nemen. En een goede Romein die slaat in een dergelijke situatie de hand aan zichzelf. Waarmee hij zichzelf en zijn huis een beschamende rechtszaak bespaart.

Hoe Paulus heeft geweten dat de man van plan was de hand aan zichzelf te slaan, wordt niet duidelijk. Want de bewaarder is nog buiten en Paulus is nog in de gevangenis. En die zal ongetwijfeld niet voorzien zijn geweest van grote ramen. Misschien heeft de bewaarder een grote kreet geslaakt en had Paulus al wel begrepen hoe deze man in elkaar zat. Maar misschien heeft de Heilige Geest dit aan Paulus laten weten. Hoe het ook zij, Paulus roept de man luidkeels toe: 'Doe uzelf niets aan, we zijn immers nog allemaal hier!'

[Bewust van hoge gasten] Blijkbaar zijn de andere gevangenen zo onder de indruk geweest van het gebeurde, dat ze niet hebben durven vluchten of ze hebben naar Paulus geluisterd toen deze hen de opdracht gaf om niet weg te vluchten. Ze zijn er in ieder geval allemaal nog. De gevangenvaarder gaf daarop opdracht om hem een fakkel te brengen. Binnen gekomen ziet hij dat de woorden van Paulus waar waren en dat iedereen nog op zijn plaats is. Hij heeft niet veel nodig om te begrijpen dat al deze ongewone gebeurtenissen te maken hebben met de aanwezigheid van Paulus en Silas. Het is ook goed mogelijk dat hij wist dat ze de bekende waarzeggende slavin verlost hadden van een boze geest. En nu was er deze aardschok geweest en in plaats van dat iedereen de benen heeft genomen, is iedereen op zijn plaats gebleven. Hij valt dan ook op de grond voor Paulus en Silas. In het besef dat hij hoog bezoek heeft. Bezoek dat hij op een zeer ongepaste wijze heeft behandeld. Maar daar gaat hij gelijk wat aan doen. Hij leidt Paulus en Silas naar buiten, want ze horen niet in de gevangenis thuis. Wat de stadsbestuurders ook hebben gezegd.

[De gevangenvaarder] En we zien deze bewaarder die zich eerst zo vol trouw en overgave had ingezet voor het Romeinse Rijk, dezelfde ijver en overgave aan de dag leggen tegenover Paulus en Silas. De dienaren van een God die hij nog niet kende. Maar hij nu de kracht van deze God gezien. Deze God kan de aarde doen beven. Hij had gezien hoe deze God zijn dienaren bevrijd. Hij had ook gezien hoe goed deze God was. Want deze God had zijn leven gered. Want normaal gesproken zouden de gevangenen gevlogen zijn en zou hij zichzelf het leven hebben benomen. Maar door de kracht van deze God waren de gevangenen gebleven. Deze God komt blijkbaar op voor het recht

en voor wat goed en eerlijk is. Deze God speelt blijkbaar niet in op het menselijke egoïsme en tilt de mens naar een hoger niveau. Maar hij had natuurlijk onrecht begaan door de dienaren van deze grote God zo te behandelen als hij had gedaan. Maar inmiddels heeft hij ook ervaren dat deze God niet zijn ondergang zoekt, maar hem wil redden. Anders had Hij hem niet tegen gehouden toen hij zichzelf wilde doden.

[De vraag naar redding] Maar vanuit het besef dat hij dienaren van deze God niet goed heeft behandeld, vraagt hij Paulus en Silas, wat hij moet doen om gered te worden? Hij vraagt wat hij moet doen? Dat is een heel natuurlijke vraag. Als je iemand iets hebt aangedaan en je hebt daar spijt van, dan wil je het goed maken. Hij wil dan ook weten wat hij moet doen om zijn schuld af te betalen. Het antwoord van Paulus en Silas zal hem waarschijnlijk wonderlijk in de oren hebben geklonken. Want hij hoeft niet meer te doen dan te geloven. En als hij dat doet zal hij gered worden samen met zijn huisgenoten. Dus als hij gelooft zal hij worden gered.

[Redding voor de..] De opdracht om te geloven staat in het enkelvoud. Dus als hij gelooft zal hij gered worden en zijn huis met hem. In de grondtekst staat er niet 'huisgenoten', maar het meer onpersoonlijke 'huis'. Dat is belangrijk om te noteren, omdat je bij huisgenoten de woorden van Paulus en Silas zo zou kunnen lezen dat de opdracht die voor de bewaarder geldt ook voor iedere huisgenoot geldt. Maar dat is hier niet de bedoeling van de woorden van Paulus. Want de opdracht om te geloven staat niet in het meervoud, maar in het enkelvoud. De bewaarder mag weten dat als hij in Jezus Christus gelooft, hij zichzelf en zijn huis zal redden. Voor ons is dat een enigszins vreemde gedachte, omdat wij veel meer vanuit het individu denken, maar voor deze man die gewend is te denken in families is dat helemaal geen vreemde gedachte. Want hij is de baas in zijn huis en iedere huisgenoot heeft te doen wat hij zegt. Als hij bepaalt dat in zijn huis Jezus Christus wordt gediend, dan geldt dat voor ieder persoon in zijn huis. Zo zat het gezinsleven toen in elkaar. En, zeg nu zelf, zo is dat voor een groot deel nog steeds. Als ouders bepalen dat Jezus Christus gediend worden, dan hebben de kinderen dat maar te respecteren. Ja, dan hebben ze daar maar gewoon in mee te doen. En als ze op een gegeven moment op eigen benen staan en een eigen huishouden hebben, dan mogen ze daar zelf bepalen wat ze doen. Maar als ze dan weer bij hun ouders thuis zijn, dan zullen ze toch in ieder geval op een respectvolle manier hebben om te gaan met de regels en normen thuis.

[Het evangelie wordt] Daarop gingen Paulus en Silas vertellen wie de Here Jezus was. En natuurlijk is daarbij ook aan de orde gekomen dat de bewaarder dus niets hoeft te doen. Hij hoeft het onrecht dat hij Paulus en Silas heeft aangedaan niet ongedaan te maken. Hij zal niet gestraft worden. Hij mag leven van het werk dat Christus volbracht heeft. Hij mag leven van genade. Hij en zijn huis. En we lezen hoe de man zich overgeeft en besluit om de Heer Jezus Christus te gaan dienen. Want hij verzorgt de wonden van Paulus en Silas en laat zich samen met zijn huis dopen. Deze man die zo'n toegewijd burger van het Romeinse Rijk was geweest, had dit rijk ingeruild voor het Koninkrijk van Jezus Christus. En zo groeit de kerk van Jezus Christus in Europa. Doordat God inbreekt in het levensverhaal van zondige mensen. Doordat God mensen in hun nekvel grijpt en hun ogen en oren opent voor een nieuwe werkelijkheid. De heerlijke werkelijkheid van het Koninkrijk van de hemel. Doordat God mensen in hun harten raakt en ze laat ervaren hoe groot zijn liefde en genade is. En deze liefde brengt de gelovige op zijn beurt tot liefde en het leven naar de wil van God.

[Het verhaal van] Zo bouwt Christus zijn kerk in Europa van dag tot dag. Te beginnen bij Lydia en haar huis. Daarna bij de gevangenebewaarder met zijn huis. Zo schrijft de Heilige Geest de eerste hoofdstukken van Christus' kerk in Europa. En daar is het verhaal niet geëindigd. De gevangenebewaarder die het verhaal over Christus en zijn kerk hoorde, is zelf deel geworden van het verhaal. Zijn verhaal wordt al eeuwen doorverteld. En zo staan wij zelf vandaag stil bij hem en het ingrijpen van God in zijn leven. Zo denken we na over zijn leven, zijn geloof en zijn redding. En dit, broeders en zusters, is hoe het verhaal van de kerk van Jezus Christus nog altijd verder gaat. Het verhaal is geen verhaal waar wij als mensen bij aan de kant staan als toeschouwers en luisteraars. Maar het is een verhaal waar u en ik zelf deel van uit maakt. Alleen al door hier vandaag bij elkaar te zijn. Ik mag vertellen. U luistert. U praat thuis misschien met elkaar verder. En dat maakt dus allemaal deel uit van de geschiedenis van de kerk.

[De kerk vertelt] En vandaag de dag kunnen veel mensen niet meer zoveel met de kerk. Maar, broeders en zusters, het is een groot voorrecht om deel te mogen uitmaken van het verhaal van de kerk. Ja, toch? Want deze kerk van Jezus Christus is namelijk de gemeenschap van de toekomst. Want wat er hier op aarde aan gemeenschappen is, die zullen allemaal vergaan. Maar de kerk niet. De kerk heeft de eeuwigheid. Het verhaal van de kerk is een verhaal dat nooit stopt. En wie deel uit maakt van de kerk, maakt dus

deel uit van een geschiedenis die geen einde kent. En hoe de Here ons inlijft bij die kerk is uiteindelijk niet het belangrijkste. Of Hij dat doet zoals bij de gevangenvaarder van Filippi. Of dat Hij dat doet via gereformeerde ouders, school en kerkelijk onderwijs. Wat er toe doet is dat God u een plaats geeft in het verhaal van zijn kerk en dat Hij zijn plaats heeft in het verhaal van uw leven. Dat hebt u deel aan de gemeenschap van de toekomst. De gemeenschap van de eeuwigheid.

Amen